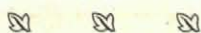

tot nader vergelijkend onderzoek geprikkeld. Over de resultaten daarvan nog een enkel woord tot slot.

In Australië, het merkwaardige oude land, waar zoogdieren eieren leggen, of hun jongen nog half voldragen ter wereld brengen, leeft ook de mierenegel. In de ontwikkelingsrij der warmbloedigen staat dit dier nog op zeer lagen trap: het wijfje legt een ei, dat in een buidel wordt uitgebreed en het vermogen om de lichaamstemperatuur door ademhaling, bloedcirculatie en zweetafscheiding te regelen ontbreekt bij dit primitieve zoogdier nog geheel. Volgens waarnemingen van den Australischen physioloog SUTHERLAND had een mierenegel op een koelen ochtend een lichaamstemperatuur van 22° , een andere op een warmen middag een temperatuur van 37° , zoodat we deze dieren nog nauwelijks tot de warmbloedigen kunnen rekenen. Nu hebben ook onze winterslapers in het goede jaargetij een betrekkelijk lage bloedtemperatuur, welke met die der omgeving eenigszins op en neer gaat, en bij ziekte, hongersnood en 's nachts daalt hun lichaamswarmte sterker dan die van andere zoogdieren. Bij onze egel werden in den zomer temperaturen tusschen 25° en 31° geconstateerd. Allemaal feiten, die te denken geven en in sterke mate de opvatting steunen, dat onze insecteneters, die een winterslaap houden, hun merkwaardig vermogen geërfd hebben van oeroude voorvaderen, die nog veel dichter bij de koudbloedigen stonden. Over de knaagdieren met winterslaap heb ik hieromtrent geen gegevens kunnen vinden. Wat echter nog niet behoeft in te sluiten, dat het hier anders zou zijn.

Bilthoven.

B. E. BOUWMAN.

LEVEND HOOGVEEN.

OOK IN NEDERLAND.

Sedert eenigen tijd is het veengebied van noord-oostelijk Overijssel betrokken in het pollenanalytisch onderzoek, dat in het laboratorium van het Botanisch Museum en Herbarium der Utrechtsche Universiteit verricht wordt.

Bij een excursie van Prof. Pulle in het begin van dezen zomer was het reeds opgevallen, dat dit veencomplex plaatselijk veel minder ontwaterd was, dan de Drentsche venen in het algemeen plegen te zijn, en dat die omstandigheid den groei vooral van Veenmos en Wollegras ten goede was gekomen.

Een tweede tocht, in het midden van Augustus l.l., gaf den heer Wassink en mij gelegenheid, tot de centrale deelen door te dringen. Daar bood het veen een aanblik, die sterk herinnerde aan de mooiste partijen der Esterweger Dose, het nog vrijwel ongerepte veen ten oosten van de Ems, dat ik in den herfst van 1931 met Prof. Jeswiet en Dr. Uittien en den heer Jonas uit Papenburg als leidsman mocht bezoeken. Veel indruk hadden toen op ons gemaakt de schaars begroeide erosiegeulen, de Veenmossen met hun prachtige kleurschakeering, de velden met Beenbreek en Snavelbies, dat beeld van een levend hoogveen, waarvan de heer Jonas in De Levende Natuur (Augustus en September 1932) zoo boeiend verteld heeft.

Evenals daar kronkelen in Overijssel de zwarte, met Snavelbies omzoomde, geulen tusschen Veenmos in vollen groei en wijst *Molinia* de plaats aan, waar eens greppels de boekweitperceeltjes scheidden. Ook hier is zonder twijfel een „levend” hoogveen aanwezig.

De vraag is echter, of we moeten denken aan herleefden veengroei na een periode van stilstand door natuurlijke oorzaak, dan wel, of de huidige veenvorming op plaatsen, niet beïnvloed door boekweit-brandcultuur (zoo zulke er zijn), beschouwd

Levend Hoogveen in Overijssel.

mag worden als een voortzetting, zonder onderbreking, van die in den subatlantischen tijd.

Wij hopen, dat wat meer licht in deze quaestie gebracht zal worden door de uitkomsten der pollenanalyse en door vergelijking van de tegenwoordige vegetatie met de planten, waarvan de overblijfselen de bovenste lagen van het jonge mosveen samenstellen. Van belang zal daarbij zijn, of een bepaalde Veenmossoort (*Sphagnum imbricatum*), waaruit het jonge mosveen voor een groot deel werd opgebouwd, nog levend in het gebied voorkomt.

Velp (G.), 23 September 1932.

F. FLORSCHÜTZ.